

**PREGÓ DE
SETMANA SANTA**
(15 d'abril de 2011)
“ARRELS CRISTIANES DE PALMA”

P. Gregori Mateu, T. O. R.

Introducció

Digníssimes autoritats, senyors i senyores, membres de l'Associació de Confraries de Setmana Santa de Palma,
amigues i amics:

Al bell mig de la Setmana Santa, els cristians sentim, una vegada més, la joia de veure com l'amor triomfa sobre el patiment i la mort, mitjançant el testimoni de Jesús, que crida paraules de perdó i gaubança, des del púlpit meravellós de la Creu.

Pot ésser que molts de cristians hagin perdut el bategar engrescador de les experiències de la Setmana Santa que vivíem en un altre temps. Ja no sentim aquella tremolor encisadora de silencis, dejunis, llàgrimes, celebracions i dols, que ens feien pensar que el cel estava present dins les nostres contrades i es revestia de fervor, perquè el Redemptor volia dignificar la naturalesa humana, alliberant-la de tota mena d'esclavatge.

Però, venturosament, encara avui, els creients volen pregonar, amb totes les seves forces, que la vida és més forta que la mort; que la fosca negra del desànim pot ésser superada per l'explosió venturosa de la llum; que les cadenes del pecat, que ens han mantinguts esclavitzats, es trenquen d'una manera definitiva, i ja podem caminar, sense traves, pels paranys de la salvació.

Heu vingut a aquesta Basílica Franciscana amb els estendards a l'aire, com a grup de germans i germanes, seguidors fidels de Jesús, que voleu dir ben fort que esteu disposats a seguir la vostra vocació de penitents que, any rere any, acompanyeu Jesús per barris, places, carrers i viaranys de la nostra estimada ciutat de Palma.

Recórrer els trajectes de les processons de la Setmana Major, no és tan sols una rutina, una tradició, una cuolla, un plaer. És, més bé, un símbol molt expressiu de l'aventurada recerca d'un món millor per els penitents que belluguen entre ventures i desventures, somriures i llàgrimes, patiments i alegries. Voleu experimentar la vida veritable, despertant del somni de les falses il·lusions, intentant curar les nafres, acumulades al llarg de l'any, com a fruit lamentable de les pròpies flaqueses.

1. Penitència i canvi de vida

Les confraries de la ciutat de Palma formen grups humans privilegiats que volen seguir Jesús i donar testimoni de la seva fe. De fet, les processons de Setmana Santa atreuen a milers de creients i no creients, devots, curiosos, cercadors de la veritat, infants, persones majors... Volen experimentar el palpitant inquiet del misteri que batega en els passos, en els estendards, en les llargues túniques, en les cares tapades, en les marxes musicals i en els símbols dibuixats sobre el pits dels confreres.

La vertadera penitència quaresmal es fa imatge en les artístiques figures que porteu sobre els passos i que clamen ben fort que la vida ha vençut la mort, que el patiment no tindrà mai la darrera paraula. Tots els penitents tenen present el pes feixuc que suposa viure i treballar, caure i aixecar-se, somiar i despertar. No hi ha dubte que, en aquests dies sants, desitja'm transitar el camins terapèutics de l'alliberament. La història de la nostra vida necessita purificar-se, refer-se, superar amargues decepcions i retrobar remeis nous per a cicatritzar ferides velles.

La societat actual es mostra prou malalta, cansada, depressiva... Necessita néixer una altra vegada, per refer el camí i córrer sense temors cap a horitzons de pau i felicitat. Sembla que els creients d'aquesta hora porten dintre seu, un tresor inacabable de ventures formoses que estan a punt de florir. Cal sortir del cercle tancat dels egoismes per descansar en el dolços braços d'un Déu que tant ens estima. Val la pena intentar curar les nafres obertes que tant ens fan sofrir.

Estam preparats per pujar als cims de la millor ventura i, a la vegada, fruïm de l'oportunitat d'entrar en contacte amb la veritat, superar el dolor, vèncer la mort, sortir del sepulcre, gaudir d'un cel nou i d'una terra nova, on hi hagi serenor, pau i joia.

M'agradaria, en aquesta nit, il·luminar els paranys de les vostres vides, tot i recordant la meravellosa dignitat de la persona humana. Les persones penedides, les històries passades, els esdeveniments presents poden convertir-se en lliçons profitoses per tots nosaltres. Les figures, les imatges, els vestits dels capironats, la música, els silencis, les mirades del espectadors tenen un significat que cal destriar.

2. Herència cultural i artística

Som fills d'una venturosa història, fruïm d'una rica herència cultural i religiosa, vivim en una ciutat noble, contempla'm una mar lluminosa, tenim una cultura pròpia, parla'm una llengua estimada i ens sentim contents d'ésser qui som.

Tenim una llarga taringa de manifestacions de la cultura, especialment en el camp florit de la literatura, l'art, la pintura, l'escultura i les tradicions. És molt agradable el fet joiós de descobrir, en aquestes manifestacions, tresors, valors, actituds que donen sentit a la tasca que es proclama en aquestes venturoses festes de Setmana Santa. La nostra ciutat de Palma manté arrels cristianes profundes, de fort contingut evangèlic, que especifiquen la recerca mútua de Déu i l'home: La Catedral, les esglésies, els convents, els monestirs, les capelletes dels carrers, així com els fidels que, penedits de cor, volen encendre el seu esperit, passada la Setmana Santa, amb la força gojosa de la Pasqua. És un camí obert, farcit de summa veritat, germanor, bondat i bellesa.

No és tan sols l'home, qui cerca Déu, sinó que Déu es fa present sortint-nos a camí per alleugerar la nostra fatiga. El mateix Senyor del cel i de la terra ve a l'encontre de l'home i la dona d'aquesta hora, per indicar-li el camí mitjançant el qual podrà arribar a ell. Les millors manifestacions de l'art religiós, de la fe viscuda, de la devoció acurada, fan visible allò que és invisible.

Vull recordar, en aquesta nit, la vida, els trets, la saviesa, la santedat, l'atreviment, els somnis, les obres, l'herència d'un personatge singular, únic, fill major de la nostra raça, paisà nostre, model de tantes coses, com fou el Beat Ramon Llull.

Com va viure Ramon la seva fe? Què pensava dels mallorquins? Quins eren els seus desitjos? Com expressava els seus ideals? Quina fou la seva herència? Sentia especial devoció envers Crist Crucificat? Desitjava manifestar la seva fe per places i carrers? Com viuria ara mateix les nostres processons?

Ramon Llull, poeta, missioner, investigador, apòstol, trobador, senescal, escriptor, eremita, viatjant incansable, forjador de la nostra llengua, però, sobretot, místic sublim, va néixer a Palma l'any 1232.

És el nostre paísà Ramon el franciscà penedit, que dóna esplendor i fulgidesa a la nostra nissaga. L'any 1263 va tenir una visió de Crist Crucificat, -visió repetida en cinc ocasions-, que el va marcar per tota la seva vida. Enmig d'una existència ben agitada, es va retirar a la muntanya de Randa per dur a terme, a prop de Déu, una vida eremítica, ben amarada de pregària, reflexió i penitència.

Va escriure una llarga quantitat d'obres literàries, científiques, teològiques, místiques que ens criden a tots l'atenció. Sabem de 250 obres autèntiques, 150 alquímiques, i 270 obres espúries que li han atribuït falsament.

Ramon Llull va sentir una ardència inabastable d'estimació que el va moure a cercar incansablement, per tots els indrets, un Deu proper que ens estima sense mesura. Volia que tothom "amàs a l'Amat" com ell l'amava.

El seu és un amor torrencial, incontenible, desbordant, que batejava per damunt tots els obstacles i no feia sinó créixer superant les dificultats i entrebancs. De cap manera no es podia apagar la seva flamada d'estimació enmig dels viatges, projectes, estudis, investigacions, treballs i preocupacions... Va cercar de debò la veritat per seguir a Crist Crucificat –representat en nombrosos Passos que desfilaran en aquesta Setmana Santa- fins a les darreres conseqüències, i donar-lo a conèixer per tot arreu.

L'amor a Déu és la clau de tota la vida i l'obra lul·liana. Si en ell és gran el delit d'ésser home d'acció missionera, poeta, filòsof, escriptor, encara és molt més gran el seu amor a Déu, que portà dins el cor i es manifestà en totes les seves tasques.

L'estimació dels valors religiosos i culturals d'un poble es mostra de moltes maneres. Cal encarnar els valors evangèlics a les nostres circumstàncies sociològiques. La cultura, -ens recordava sovint-, no té fronteres.

En el llibre de la Contemplació (1271), Ramon descriu totes les obres de la creació i es mostra com un místic de primera categoria. És un Mestre de la contemplació lluminosa que ens descriu, no un Déu solitari entre els núvols, sinó el Déu present en el món visible, humà, assequible. La societat dels homes, present en la terra, ja des d'ara està unida al Ser eternal.

S'ha mitificat Ramon en tots els sentits, positius i negatius. La seva figura ha estat prou polèmica. Possiblement, això ha fet que la seva memòria hagi estat allunyada de la nostra gent. No es coneixen degudament la seva contribució a la ciència, els seus coneixements culturals, la seva qualitat literària, la seva entrega espiritual, el seu misticisme meravellós, la seva unió amb Déu.

Fou un autor clàssic i modern a la vegada. Arribà als savis de la seva època, conegué els cercles del poder i de la ciència, visità nombrosos països, s'apropà a la gent senzilla i predicà per tot arreu, pregonant l'amor de Déu. Es va manifestar com a sant i místic, apòstol i evangelitzador, professor i escriptor, viatger i eremita, pensador i predicador; volia conèixer, descobrir i projectar la veritat, desitjava que la gent estimés Déu amb totes les seves forces...

Ramon Llull fou un mallorquí convençut i un mediterrani de cor. El seu record bateja per tot arreu dins les nostres contrades mallorquines. S'ha de parlar, estudiar, conèixer, llegir, resar i apreciar el Fill Major de la nostra raça.

Cal conèixer, per tant, el seu contingut biogràfic, històric, ideològic. I dir ben clar a la nostra gent que tenim un sant, un místic, un savi, un doctor universal, que convé estudiar i venerar. Ramon Llull es la millor penyora que la història ens ha deixat com a mestre i model de virtuts, que sembla oportú seguir i imitar.

El bé és el SER. En canvi, el mal no té substància, és immaterial. És l'absència de bé. Si el mal tengués substància, significaria que Déu l'ha creat. I Déu no pot crear el mal.

La bondat és Déu, causa de tot el bé. L'absència de bé, de Déu, és el mal. Llull ho sacrifica TOT per DÉU: Salut, seguretat, casa, família, propietats... Aspira del tot a la santedat. Deixa la tasca de monjo, eremita, pel seu zel evangelitzador.

3. Arrelats dins la nostra història

Aquesta reflexió vol ésser un petit servei a la història, les arrels cristianes i el sentit espirituals de les confraries de la nostra terra. Es tracta de fer palesa la importància dels valors espirituals de les tradicions, l'escultura, la pietat, la música, el drama que han viscut els nostres avantpassats.

La història de Mallorca no es podria entendre allunyada de les tradicions religioses. Les confraries i germandats fa segles que desfilen pels nostres carrers i places. Cal que es mostrin com un món obert, que accepta tothom sense cap mena de discriminació. Representen una gran font de il·lusió i energia, encara que els falti un poc més de formació religiosa. Representen col·lectius prou grans, amb nivells de formació molt desigual. No té gaire sentit ésser cristians escasses vegades en l'any, tan sols a l'hora de les processons.

En general, els confreres que conec, solen ésser gent senzilla, acollidora, que no té temor a dir la seva fe. Hi ha qualcú que s'imagina les confraries com un univers social un tant folklòric, de careta superficial. I penso que, en general, les confraries la formen un estol de gent molt sincera, sense aspiracions humanes, sense interessos econòmics espuris.

Dins les arrels de les confraries hi ha una fe viscuda en el dia a dia de la vida familiar i laboral, que ens demostra que la confiança en Déu té encara cabuda en el sí del cor del nostre poble.

Els confreres manifesten ja fa molts d'anys públicament la seva fe pels nostres pobles i ciutats. El tòpic que les confraries són institucions tancades i un xic rànies, és absolutament fals. Al contrari, es mostren com a grups oberts que accepten tothom. La persona que vulgui seguir l'aventura de la fe cristiana, trobarà acollida en les confraries..

Observa'm entorn de les confraries una bona quantitat de pregàries, renúncies, sacrificis i virtuts que cal considerar. L'evangeli s'ha endinsat en les entranyes de la nostra gent com un motor silenciós, iniciant un procés de renovació de valor incalculable. El cristià de bona casta es fa present en tota manifestació pública de fe, dient amb silenci el seu missatge encoratjador. El poble senzill pot comprendre el llenguatge de les processons, dels passos, de la música que es manifesta sense traves en els nostres carrers.

Sembla oportú obrir la població catòlica mallorquina a la transcendència, fomentant el desenvolupament cultural i el progrés del poble. "La veritat habita dins el cor de l'home". (Sant Agustí). Però es manifesta amb les seves obres.

Es fa precís l'educació i la formació integral dels confreres, per descobrir el sentit de la vida de cadascú, tot i facilitant l'obertura envers d'un futur molt millor... L'evangeli ha d'arrelar dins la cultura. Així, la fe no serà superficial. La cultura es manifesta també en la devoció, la coherència, la bellesa, la transcendència, la comunió i l'intercanvi fratern.

El món de les confraries i germandats de Setmana Santa viu moments gloriosos. Aquestes manifestacions religioses de caire popular tornen desplegar, amb renovada força, els caires venturosos i positius de la postmodernitat.

4. La fe com a penyora

Les manifestacions públiques de la fe s'han de valoritzar prou, ja que vivim enmig d'una cultura laïcista, que vol amagar dins els racons de casa nostra les expressions de la confessió catòlica. Davant la ignorància religiosa present en els nostres dies, observa'm el lamentable desconeixement de les responsabilitats de la fe cristiana de molts de batejats. Per això, sembla oportú potenciar la catequesi pública de la Passió i Mort de Jesús, com es farà aquests dies mitjançant les processons.

Les confraries han d'estar avui al servei de l'evangelització. I els confreres han de vincular la seva tasca com a penitents a la vivència cristiana de cada dia. Per això, sembla oportú fomentar la formació sòlida de la seva fe.

Les confraries han d'estar al servei de l'església i de la societat ja que són institucions prou importants per fomentar la religiositat i la cultura de la nostra ciutat i, a la vegada, poden ésser també responsables de mantenir els patrimonis artístics que els han encomanat. Es tracta d'un art mòbil, itinerant, que surt per carrers i places, omplint de poesia virtual les nostres contrades.

A la vegada, les manifestacions populars de la Setmana Santa recreen un vertader espai de retrobament entre creients i no creients.

Resulta meravellós aprofundir en les arrels cristianes de la cultura mallorquina. Donant vida a les tradicions populars, ens assegurem un futur millor. Tenim una rica història, guardem un valuós patrimoni, posseïm un tresor de cents de confreres que manifesten per tot arreu la força de la fe catòlica.

Vull remarcar la presència destacada dels joves que protagonitzen les processons i són com una alenada d'aire fresc que vitalitza les institucions de caire catòlic. El jovent ha d'assolir iniciatives, defensar projectes, renovar l'esperit i seguir endavant malgrat tot.

No voldria que aquestes senzilles consideracions es quedessin tan sols en els camps de la filosofia o de la saviesa humana. El relleu de la Quaresma es avui, més bé, dèbil. No hi ha massa consciència de l'itinerari de la fe que ens duu cap a la Pasqua. S'ha fomentat el carnaval, mentre minvava la penitència quaresmal, simbolitzada en el silenci, el dejuní i la conversió.

Cal estar atents a acollir la invitació de Crist a seguir-lo d'una manera decidida i coherent. La Setmana Santa és un valuós camí que ens permet acompanyar Jesús que pujava a Jerusalem, per viure els fascinant misteri de la passió, mort i resurrecció. La vida humana és sempre un viarany que cal transitar sense aturall. El seguiment de Crist es fa cada dia. No ens conformem en una simple commemoració, en un record sentimental, en unes processons sense vida.

Seria oportú que les confraries tinguessin també, en els nostres dies, un caire caritatiu i assistencial, recreant vincles solidaris, pensant en els més pobres i necessitats. La crisi de la criatura humana no és un fet circumstancial d'un temps o d'una casta necessitada. És la naturalesa humana, feble, limitada, vulnerable, que gemega perquè vol arribar a la Terra Promesa que destil·la mel i llet.

Que tots tingueu una bona Pasqua, plena i gloriosa. I que les empanades, crespells i rubiols, aguiats en el forn de l'amor, amb el foc de la tendresa i servits en el plat de l'acollida, no faltin a casa vostra.

Molts d'anys. Pau i Bé.
Basilica de Sant Francesc
Palma de Mallorca

**ASSOCIACIÓ DE CONFRARIES
DE SETMANA SANTA DE PALMA**
www.aconfrariespalma.com